



הלוויית הזעם

רבות השתתפו בהלוויית הקורבנות בארץ, והכאב הפך לזעם שהשתקף היטב במני האבלים, שבאו מכל השכבות והקצוות של ישראל. בתמונה: קרובי משפחה המומים ומתייפחים ליד ארונו של מארק סלבין בן ה-18.

המתאבק שעלה מברית-המועצות שלושה חודשים בלבד טרם צאתו למינכן. סלבין, שיצא לאולימפיאדה מן האולפן בשפיים, אף לא הספיק להופיע, כי הופעתו נקבעה ליום שבו נרצח. בימים הגורליים, לא היה כמעט קשר בין הממשלה הישראלית לבני משפחות הספורטאים.

ערויות אישיות של מנהלי המשאומתן הגרמניים עם המחבלים. על צד זה של ההפקה מעיר יריין קימור: כך פתחנו במאמץ הפקה, כחובבים שמעולם לא התנסו בכך, להשגת סרטים מכל העולם, כולל תהליך רכישת-הזכויות, העתקות של חומר מצולם ותהליכים מעברתיים על פני כמה ארצות, ולקחת המעט שהיה, לשם השיחזור והיוואלי של הטבה."

רוח-רפאים ללא כתובת

ל מרות ההתנגדות העקרונית של זרועות-הביטחון, הצליח קימור להשיג מגורמים בטחוניים מעט מידע-רקע באופן עקיף. הוא גם נעזר בעצתו של ד"ר אריאל מררי, מומחה להיסטוריה של הטרור, שתפקידו היה לאשר כל מידע שהופיע בסרט. הנוגע לספטמבר השחור.

כדי להוסיף מעט ריאמה לחומר החזותי על הספורטאים והאולימפיאדה, ניצלו קימור ונהרי את סטרייה-הקול של ריווחי נחמיה בן-אברהם המנוח מאולימפיאדת מינכן: "עשינו את זה, מפני שהיה בקול של נחמיה כן-אברהם משהו שעובר טוב יותר מאשר דיווחי אנשי הטלוויזיה שהיו שם".

כבכנת הסרט נחתכו כל התקריבים (קלוזאפ) של הספורטאים שנפלו, כדי למנוע מצב שבו יופיעו החללים כשחקנים נוסח סרט הוליוודי בתוך סרט דוקומנטרי.

במהלך הכנת הסרט איתרו קימור ונהרי סרטי-פעולה מיסחרי שנעשה על הטבח במינכן, הם השיגו את הסרט, ושילבו שני קטעים מתוכו בסרטים — הקטע שבו משתלטים אנשי ספטמבר השחור על מעונות המישלחת הישראלית, וקטע-ההרג בנמלית-העופה של מינכן. על השימוש שנעשה בסרט המיסחרי אומר קימור: "התייחסנו על השיחזור החזותי שנעשה באותו סרטי-קולנוע, אבל ניקינו מתוכו את כל השמאלץ. צירפנו את שני הקטעים רק כרקע לחומר התיעודי והתחקירי שלנו, עם פסיקול חדש".

על השליש הראשון של הסרט, העוסק בתהליך בנייתו של אירגון ספטמבר השחור, אומר קימור: "בסרט שלנו הצלחנו להביא לראשונה בטלוויזיה הישראלית פרופיל ראשוני של ספטמבר השחור — הסיבות להקמתו, הרמויות שנוצבו בראשו, אופן גיוס אנשיו, מימונו ושאר מרכיביו. היה ברור לנו, כי הטבח במינכן לא היה דבר של מה בכך מבחינת ספטמבר השחור. התברר לנו, עד מהרה, כי פעולת המחבלים נעשתה אחרי חודשי הכנה רבים. זו הסיבה שהולייכה אותנו לניסיון לחשוף את התוכנית המרויכת

של ספטמבר השחור, החל מספטמבר 1970, ולהגדרה שלנו, שעוררה מהומה לא מבוטלת בטלוויזיה: לספטמבר השחור לא היה מישור, לא נייר רשמי, לא דובר ולא כתובת — רוח הרפאים הזאת היתה למעשה הזרוע הסודית של אלי-פח".

ישראל באולימפיאדת מינכן. כאיתור ובמיון החומר הרב, השתמש קימור גם במקורות ערכיים רבים. אך הוא לא ביסס לא עובדה או גירסה על מקור ערבי בלבד, אלא חיפש אישור במקורות נוספים. מטרת היסוד של הפעולה, לפי

מי הרג אותם?

ה מחל הנדול של הכתבה הוא שאין בה תשובה חד-משמעית לשאלה מי הרג את 11 הספורטאים.

אין כאן שום מקום להשערות. הבדיקה הבאליסטית והניתוח-אחר-המוות קבעו באופן ברור איך וממה מת כל אחד מהם.

אולם ממשלות גרמניה וישראל עושות מזה 11 שנים יד אחת כדי למנוע את פירסום הדוחות האלה. עורכי הכתבה לא הצליחו לשים את ידיהם עליהם, ולכן גם הם אינם יודעים אם הספורטאים מתו מתנק, מרסיסירימון או מכדורים — ואם כן, אם היו אלה כדורי הפלסטטינים או הגרמנים.

גם המישפחות השכולות נכשלו בעבר בכל מאמציהם לקבל לידיהם את הדוחות.

חבל שהדבר לא נאמר בכתבה. אמר על כך יריין קימור: "לא חשבתי שאני רשאי לעסוק בהשערות. הכתבה עוסקת רק בעובדות".

שאלה שנייה שאינה מוצאת תשובה חותכת היא: מה היה חלקה של ממשלת-ישראל — אז ממשלת גולדה מאיר ומשה דיין — בהחלטה שיש לשחרר את החטופים בכוח הנשק, תחת להניח לחוטפים להטיסם לארץ ערבית כלשהי? ברור שאלמלא נעשה הניסיון האומלל והכושל להפעיל נשק, היו הספורטאים מוחלפים בבוא העת באסירים פלסטטיניים שהיו כלואים בישראל, הם היו נשארים בחיים.

ההחלטה למנוע את יציאת החוטפים עם חטופיהם היתה החלטה קלת-דעת, שהתקבלה תוך זילזול בחיי הספורטאים. הדבר חייב להאמר בגלוי ובמפורש, וחבל שלא נאמר בכתבה.

"בבדיקה גילינו את שלוש מטרותיו של ספטמבר השחור, לפי סדר זה: נגם כירדן, מילחמה באימפריאליזם ומאבק בציונות. את קיטעי ההמחשה על פעולות אירגון זה ליקטנו מתוך סיריית-חקירי שעסקו בסירור הבני לאומי, סרטים שבהם שולבו ראינות עם חברי ספטמבר השחור, שהופיעו בצורה חסויה על השקר.

היה ברור לנו, שעלינו לקטלג ולתאר את פעולת האירגון, החל מפעולותו הראשונה — רצח ראש-הממשלה הירדני, ואספי אל-תל, על מדרגות מלון שרתון בקאהיר. נראה לי, כי מתוך הצלבה של עשרות מקורות יצרנו גירסה אמינה למדי של סיפור המעשה, שהביא לטבח הספורטאים במינכן..."

התחקיר של קימור הוליד עד ינואר 1972, כאשר נפלה ההחלטה בבירות להנחית מהלומה על נבחרת ישראל

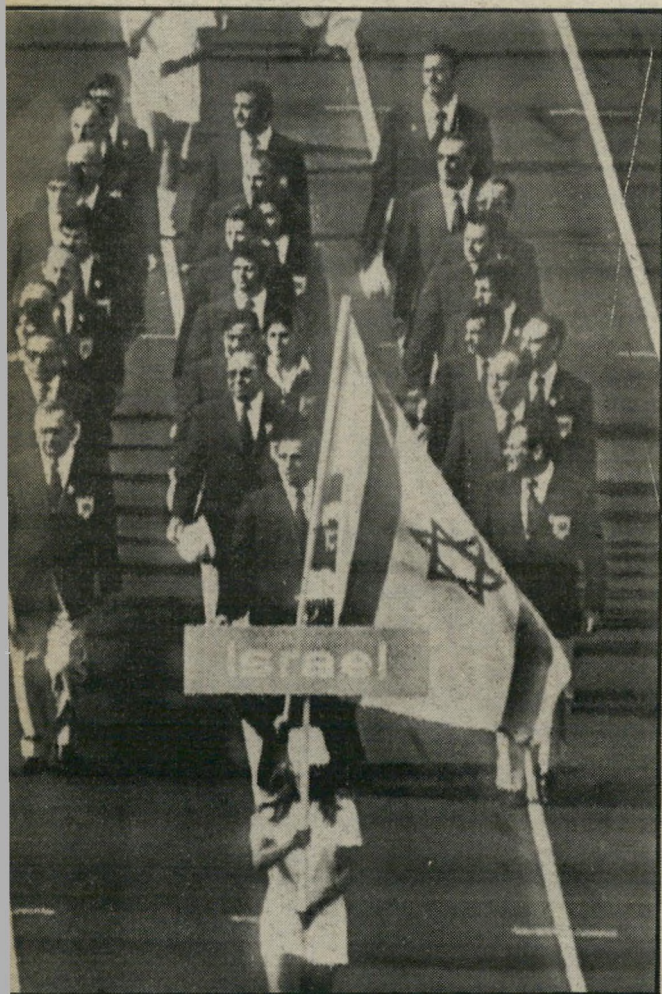
באולימפיאדת מינכן.

"השלב הראשון בכנת מיבצע איקרית ובירעם — זה שמה של הפעולה המתוכננת במינכן — היה כשקציני המיבצעים של ספטמבר השחור כחרו 50 מתגוררים. אחרי אימונים מפרכים נבחרו ששת המועמדים לפעולה. לששת המועמדים צורפו שני קצינים בכירים של האירגון, יוסוף נזאל, המכונה טוני וגם צ'ה גוארה, ומוחמד מוצלאחה, המכונה עיסא. מיד אחרי תום האימונים היחידה פוזרה בכירות אירופיות שונות, כדי שחבריה יוכלו להתרגל לאורח-החיים האירופי..."

בעוד שברחבי הכפר האולימפי, שהוקם על נמלי-העופה הישן של מינכן אובר-זיינפלד, שבו נחת ערב מילחמת-העולם השנייה ראש-ממשלת בריטניה, נולד צ'מברליין, לפגישתו

הירועה עם היטלר, עסקו בהכנות אחרונות, באו למקום שניים מתוך ששת המתגוררים.

"שני קציני היחידה, טוני ועיסא, עברו בכפר-האולימפי. טוני עבר כמלצר ועיסא כמהגנס. היתה זו שגרירות סוריה בבון, שהמליצה על מועמדותו של עיסא כמהגנס בכפר האולימפי. מול שוני ועיסא ניצב ד"ר מנפרד שרייבר, מפקד מישטרת מינכן, מישפטן, קרימינולוג וכלש, הנחשב מומחה בתחומי. שרייבר הזמין קטלוג של אפשרויות, וקיבל סרטיים אפסי-ריים לפיגועים בכפר-האולימפי. סרטיים 21 בקטלוג זה צפה אפשרות של התפרצות טרוריסטים לכפר האולימפי. שרייבר רחה אותו כרימי יוני, לדיכוי שימעות פרס בסרט, גם לשרות-המודיעין הישראליים לא היה מידע מוקדם על פעולת ספטמבר



המיצעד הגאה של מישלחת ישראל ביום הפתיחה, כשהדגל נישא בידי הנרי הרשקוביץ, עמד בניגוד גמור ליום הכמעט אחרון, שבו התרחש האסון.

"מיבצע איקרית ובירעם"

האיריאולוג של פעולה זו היה "אפואד אל-שמאלי, שהתגורר בשווייץ. הוא הגיע למסקנה, כי חטיפת ספורטאים או פגיעה באמנים ישראלים תגרום תהודה עצומה, מפני שחטיפות המטוסים כבר מיצו את עצמן ברדת-הקהל העולמית. אנשי ספטמבר השחור עלו אליו לרגל, למקום מושבו בשווייץ. הוא היה חולה